

Nieuwsbrief mei 2026

In deze nieuwsbrief aandacht voor

- [Maandlezing 11 juni](#)
- [De agenda voor de komende maanden](#)
- [De midzomerwandeling op 19 juni](#)
- [De Dag van de Bouw: bekijk de bibliotheek](#)
- [Anne Doedens: de zoetwateroorlog en ...](#)
- [ANWB-bordjes: een boekje open](#)
- [Tentoonstellingen](#)
- [Schoenhove](#)
- [Pubquiz: een kans voor Schoonhovologen!](#)
- [Filmochtend in de bibliotheek](#)
- [Uit het bestuur](#)

De maandlezing van juni

Op **donderdag 11 juni** zullen Wenneke Bos en Marco in 't Veld vanaf 20.00 uur een lezing verzorgen.

De avond vindt plaats in het ARTO-theater, Het Klooster 5 in Schoonhoven. Vanaf 19.30 uur is de zaal geopend en is er de mogelijkheid een kopje koffie te drinken. De lezing begint om 20.00 uur.

Iedereen is welkom, het is niet nodig dat u zich vooraf aanmeldt.

Invoerheffingen in de Middeleeuwen?

De rol die Schoonhoven speelde bij de handhaving

Dordrecht 1537

Invoerheffingen zijn de laatste tijd veel in het nieuws, vooral omdat de Amerikaanse president Trump ze veel en graag oplegt aan producten uit andere landen. Ook de Europese Unie maakt gebruik van dergelijke handelsbarrières. Dit is geen nieuw fenomeen. In de middeleeuwen probeerden de graven van Holland en de latere Bourgondische en Habsburgse landsheren hun economische macht en eigen inkomsten te vergroten via een ingenieus tollensysteem. De stad Schoonhoven speelde een belangrijke maar ingewikkelde rol in dit systeem. Oorspronkelijk was er een tolhuis in Ammers. Dit werd in

1321 verplaatst naar Ammerstol aan de overkant van de Lek en in 1398 naar Schoonhoven.

Handelaren zochten uiteraard naar wegen om het tollensysteem te omzeilen. Ze waren daarin zeer ingenieus: van stiekeme nachtelijke passages tot het sjoemelen met eigendomspapieren. In 1299 geeft de graaf van Holland aan Dordrecht het zogenaamde stapelrecht: in Dordrecht moeten (bepaalde) passerende goederen worden uitgeladen en te koop worden aangeboden. Op die manier zou het tolsysteem beter gehandhaafd kunnen worden. Hoe grijpen deze tol- en stapelrechten precies in elkaar?

Voor de geschiedenis van Schoonhoven is dat een belangrijke kwestie. De stad is namelijk de belangrijkste tegenstander van het stapelrecht en spant hierover verscheidene juridische processen aan. In deze lezing gaan wln 't Veld en Bos dieper op deze processen in. Wat vertellen deze rechtszaken over de rol van Schoonhoven in het tolsysteem? Wat zijn de argumenten van de stad? Blijven deze argumenten gelijk of veranderen ze in de loop van de tijd? Zo ja, wat zegt ons dat?

De lezing wordt verzorgd door Marco in 't Veld als universitair docent verbonden aan de Universiteit Tilburg en mede-opleidingsdirecteur van de bachelor Rechtsgeleerdheid. Hij doceert oa. rechtsgeschiedenis. En door Wenneke Bos, zij is student-assistent rechtsgeschiedenis en heeft bijgedragen aan het onderzoek naar Schoonhoven. <https://urbanlegalhistory.com/schoonhoven/>.

Noteert u deze data in uw agenda?

- Donderdag 28 mei** (19.30 uur Bibliotheek) – [Schoonhovense Pubquiz](#)
- Donderdag 11 juni** (ARTO-theater) – Marco in 't Veld en Wenneke Bos – Urban History, stedelijk bestuur in de Hollandse steden in de middeleeuwen.
- Vrijdag 19 juni** (19.30 uur) – midzomerwandeling olv. Marco Oudshoorn
- Donderdag 10 september** (ARTO-theater) – Nog in te vullen, in relatie tot de Open Monumentendag
- Zaterdag 12 september** – Open Monumentendag
- Donderdag 8 oktober** (ARTO-theater) – Jankees Braam, De Bogenmakers van de heren van Blois
- Donderdag 12 november** (ARTO-theater) – Hans Fokker, De kaart van

Blaeu onder de loep.

Donderdag 10 december (ARTO-theater) – Jeroen Patijn, Fotoavond

7^e Midzomerwandeling op vrijdagavond 19 juni 2026

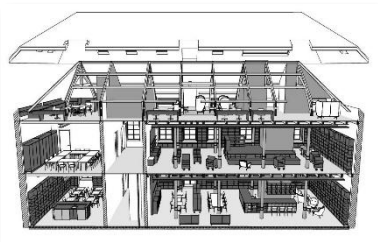

Op vrijdagavond 19 juni vindt voor de midzomerwandeling plaats. Deze keer vertelt Marco Oudshoorn zijn verhaal van Schoonhoven vertelt en laat zien stad zien. De wandeling start om 19.30 uur en duurt ca. 2 uur. De deelname aan de wandeling is voor leden van de vereniging gratis, voor introducees wordt een bijdrage van €3,00 gevraagd.

Wilt u deelnemen? Stuur dan even een berichtje aan secretaris@historischeverenigingsschoonhoven.nl met uw naam, telefoonnummer en het aantal deelnemers. Of geeft u uw deelname telefonisch door via 06-28473994.

U krijgt van mij een bevestiging waarin ik u laat weten waar de wandeling zal starten.

Dag van de Bouw: neem een kijkje in de nieuwe bibliotheek

Op 20 juni is, ter gelegenheid van de Dag van de Bouw, de nieuwe bibliotheek (in aanbouw) te bezichtigen. Het voormalige Dienstencentrum aan het Doelenplein wordt nu verbouwd tot bibliotheek en is voor één keer te bezichtigen. De opening zal nog wel tot het eind van het jaar duren, maar als je nu vast een beeld wilt krijgen kan je dus op zaterdag 20 juni tussen 10 en 13 uur een kijkje nemen. Lees meer op [de website](#) van Dag van de Bouw.

Anne Doedens: de zoetwateroorlog en nog meer

Op maart hield Anne Doedens voor ons een lezing over de Zoetwateroorlog van 1672. Hij beloofde de presentatie beschikbaar te stellen. Deze staat op de website en is met [deze link](#) te downloaden.

Doedens vertelde ook over het onderzoek dat hij deed naar de regionale geschiedenis van de Krimpenerwaard, waarin uiteraard ook veel aandacht is voor Schoonhoven. Voor de mensen die het nog niet kennen, met [deze link](#) krijg je het artikel op je scherm.

ANWB-bordjes: een boekje open

Leden van de HVS hebben in 2025 teksten aangeleverd die gebruikt zijn voor de bordjes die de ANWB op een aantal plaatsen in Schoonhoven heeft geplaatst. Nieuw daarbij was dat er ook QR-codes geplaatst zijn zodat belangstellenden ook wat meer te weten kunnen komen. Hans Fokker heeft de teksten en de QR-codes van de bordjes verzameld in een kleine publicatie die [te downloaden is van onze website](#)

Tentoonstellingen in Krimpen aan den IJssel en in Schoonhoven

Van 28 mei t/m 19 september is er in het streekmuseum Krimpenerwaard in Krimpen aan den IJssel de tentoonstelling Verzameldrang te zien. In deze 14 unieke toont het museum verzamelingen van lokale verzamelaars. Van theepotten tot krantenknipsels over dieren en van antieke knopen tot ansichtkaarten.

En vanaf donderdag 21 mei is in het Zilvermuseum, Kazerneplein, Schoonhoven de tentoonstelling: *Elise van Staveren: Between Softness & Strength* te zien. De kunstenaar combineert haar schilderwerk met zilveren objecten die veranderen door de tijd. Door contact met de lucht verandert het zilver en daarmee ook het kunstwerk. Elise:

‘Als mens bewegen we tussen twee manieren om naar tijd te kijken: de wens om vast te houden en het besef dat alles voorbijgaat’.

Scoenhove

Het vullen van de Scoenhove is altijd weer spannend. Wat is het thema? Wie gaan we benaderen om een bijdrage te leveren? Wordt de tekst op tijd aangeleverd? Als het een (semi)wetenschappelijk tijdschrift zou zijn, dan zou bij elk artikel de bronvermelding in voet- of eindnoten vermeld worden. De redactie heeft er destijds voor gekozen om de artikelen gemakkelijk toegankelijk te houden en geen verantwoording in het tijdschrift op te nemen. De verantwoording is er natuurlijk wel, die staat [op onze website](#). Bij elk nummer is er een pagina met meer informatie over deze Scoenhove. Neem bijvoorbeeld het laatste nummer over Open Joodse Huizen | Huizen van verzet, daarin

verwijst Ad de Vaal bijvoorbeeld naar de publicatie van Floris van Dijk en Cees Rodenburg: Het

Artsenverzet en Kamp Amersfoort en Joke Kornet naar een aantal artikelen die Max Kerremans eerder schreef en waarvan zij gebruik maakte. Max Kerremans leverde overigens nog wat aanvullende informatie en correcties nadat hij het artikel gelezen had, deze aanvullingen staan ook [op de website](#).

Pubquiz: een kans voor Schoonhologen!

Op donderdag 28 mei vanaf 19.30 uur wordt in de bibliotheek in Schoonhoven (Bergambachterstraat 9) de Schoonhovense Pubquiz gespeeld. Het is een ideale gelegenheid voor mensen die Schoonhologie hebben afgerond want hier wordt je kennis over de Zilverstad getest vanuit verrassende invalshoeken. Van historische highlights tot actuele aandachtspunten en pittige puzzels; er komt van alles voorbij. Stel een team samen van maximaal 5 personen en ga de strijd aan voor eeuwige roem. Meld je team aan voor deze avond via de [agenda van de bibliotheek](#).

Filmochtend in de bibliotheek

Op donderdagochtend 28 mei wordt in de bibliotheek van Schoonhoven (Bergambachterstraat 9) een film vertoond. Deze keer zijn er zelfs meerdere films te zien. Eerst een impressie van twee Bartholomeusdagen in 1987 en 1994 en daarna Schoonhovenaren uit het verleden 1925-1965

Uit het bestuur

In de bestuursvergaderingen van maart en mei spraken we o.a. over de volgende onderwerpen.

- Het opruimen van het archief dat ondergebracht is in een (propvolle) opslagruimte
- De komende publicaties: Scoenhove voor Open Monumentendag, Uit de Vergetelheid en ook al over een Scoenhove in 2027 waarin we wat uitgebreider willen stilstaan bij ontdekkingsreiziger Olivier van Noort die in 1627 in Schoonhoven is overleden.
- De organisatie van Open Monumentendag, het thema is veerkrachtig erfgoed.
- Schoonhologie, de cursus van dit jaar is afgesloten en kreeg een hoge waardering van de deelnemers.
- De uitreiking van de Jan van Beaumontpenning dit jaar.
- De lezingenkalender (Open Monumentendag is nog niet gevuld).

Peter van der Zwaal, 20 april 2026

